

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 21/2483
Vår ref.: 21/16198-2
Saksbehandler: Vivi Opdal
Dato: 03.06.2021

Innspill til høring - Forslag til lov om tilgang til taushetsbelagte opplysninger mv. for utvalg som skal gjennomgå tilsynssaker der helsepersonell har begått overgrep mot pasienter i perioden 2010 til 2020

Helsedirektoratet takker for muligheten til å gi innspill på denne høringen og støtter i all hovedsak forslaget til lov. I høringsnotatet er det vist til at det i kjølvannet av den såkalte Varhaug-saken opprettes et utvalg som skal se hen til denne saken, og vurdere om det er læringspunkter å finne der. I tillegg skal utvalget vurdere og peke på eventuelle svakheter i dagens regelverk, og eventuelt foreslå lovendringer. Helsedirektoratet mener at en gjennomgang av praksis og regelverket i slike saker både er nyttig og viktig.

Vi ønsker likevel å knytte noen kommentarer til lovforslaget:

Lovforslagets ordlyd i § 1 fastslår at utvalget skal undersøke "saker som gjelder overgrep begått av helsepersonell mot pasienter". Det er uklart for oss hva som inngår i "overgrep" i denne sammenheng. I tillegg til saker som gjelder seksuelle overgrep mot pasienter under terapi, som var tilfellet i Varhaug-saken, finnes det mange tilsynssaker om privatisering av forhold med pasient (ofte kalt rollesammenblanding) som også kan ha vært svært skadelig for pasienter. Dette kan for eksempel være seksuell omgang med pasienter på fritiden, kjæresteforhold med pasienter, eller annet privat forhold uten seksuell kontakt utenom arbeidstid. Det er slik vi ser det viktig at loven nærmere beskriver hvilke saker som skal velges til utvalgets arbeid. Et alternativ til dette kan være at det utarbeides et klart mandat for utvalget der saksomfanget avgrenses på en god og hensiktsmessig måte.

Det fremgår ikke helt klart av høringsnotatet hvilke saksdokumenter utvalget har hjemmel for å innhente, for eksempel om utvalget også kan innhente full pasientjournal dersom tilsynssakene ikke inneholder dette. Lovforslagets ordlyd i § 2 er ganske åpen, og vi antar derfor at utvalget kan be om full journal fra behandlende virksomhet dersom tilsynsmyndighetene ikke har gjort dette. Vi vil i den anledning bemerke at det kan oppleves belastende for pasienter at denne typer saker gjennomgås på nytt, og det er derfor viktig at det ikke innhentes mer opplysninger enn det utvalget finner nødvendig og relevant for sitt arbeid, jf. lovforslaget § 3.

Etter det vi kan se omtaler verken høringsnotat eller lovforslaget eventuell varsling av pasienter ved innhenting av opplysninger, og dette spørsmålet mener vi departementet må ta stilling til.

Helsedirektoratet

Avdeling helserett og bioteknologi

Vivi Opdal

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Når det gjelder opplysningsplikten etter lovforslaget § 2 skal denne gjelde for «enhver virksomhet eller person». Det vises i høringsnotatet til at man med dette mener virksomheter og alle personer, privatpersoner og offentlig ansatte, som har vært i befatning med de sakene utvalget skal gjennomgå og som kan besitte relevant informasjon. Dette omfatter etter det vi kan se både nåværende og tidligere ansatte hos statsforvalterne, Statens helsetilsyn og Statens helsepersonellnemnd samt personell og virksomheter i helse- og omsorgstjenesten m.v. Vi antar at det med personell og virksomheter i helse- og omsorgstjenesten menes eventuelle kollegaer og ledere til det helsepersonellet som det ble opprettet tilsynssak mot. Det er imidlertid ikke opplyst om det aktuelle helsepersonellet som tilsynssaken rettet seg mot skal varsles eller involveres på noen måte i denne gjennomgangen.

Helsedirektoratet støtter for øvrig at departementet legger til grunn at det som hovedregel ikke vil være nødvendig og heller ikke ønskelig, at utvalget pålegger pasienter- eller brukere som har eller kan ha vært utsatt for overgrep fra helsepersonell å gi opplysninger til utvalget.

Vennlig hilsen

Helen Brandstorp e.f.
direktør

Wenche Dahl Elde
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk